

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Inquiry Cycle (5Es) of Instructional Model on Learning Achievement and Creativity Thinking in Thai Language for Prathomsuksa V Student

दारुंग อยู่ยั้งยืน (Dawrung Yooyangyeun)*

สถาพร ขันโต (Sathaporn Khanto, Ed.D.)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ให้จำนวนนักเรียน ร้อยละ 70 ขึ้นไป มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 2) เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ให้จำนวนนักเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่นเขต 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 26 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เชิงทดลองแบบ One - Shot Case Study โดยศึกษาจากกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ ความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) จำนวน 13 แผน เวลา 21 ชั่วโมง แบบบันทึกผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ใบกิจกรรมและแบบฝึกหัด 2) เครื่องมือ ที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบ วัดความคิดสร้างสรรค์ ทางภาษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อและ ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา โดยใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนจำนวนร้อยละ 76.92 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละ 74.87 ของคะแนนเต็ม ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด
2. นักเรียนจำนวนร้อยละ 73.08 ของนักเรียนทั้งหมด ได้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ร้อยละ 73.96 ของคะแนนเต็ม ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5 Es), ความคิดสร้างสรรค์

Keywords : The Inquiry Cycle (5 Es) Of Instructional Model, Creative Thinking

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study learning achievement of Prathomsuksa V Students receiving The Inquiry Cycle (5 Es) Instructional Model not less than 70%, and 2) to study Thai Language creativity for PraThomsuksa V Students receiving The Inquiry Cycle (5 Es) Instructional Model For the number fo students as 70% and up obtaining Thai Language Creativity Scores not less than 70%.

The target group was consisted of 26 Pratomsuksa V students in BanNonmuang School under jurisdiction of The Office of Khon Kaen Educational Service Area 1, during the second semester of 2008 school year. The research design was One-Shot Case study studying from only one group measuring learning achievement and Thai Language Creativity after studying.

There were 3 kinds of instrument: 1) the instrument for experimental practice including 13 Mathematical Model plans by managing The Inquiry Cycle (5 Es) Instrument Model for 21 hours, 2) the instrument for providing feedback of practice including the record form of the results from instructional model and work sheets/activity sheets and exercises, and 3) the instrument for evaluating efficiency of instructional model including the Thai Language Learning Achievement Test and Thai Language Creativity Test.

The research findings found that:

1. 76.92 % of students had their learning achievement at least 70 % that were passed specified criterion.
2. 73.08 % of students had their linguistic creativity at least 70 % that were passed specified criterion.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทยส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันการศึกษาก็มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมครูผู้สอนจึงต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ทันยุคทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ก้าวกระโดดไปอย่างรวดเร็ว (สมบัติ ตัญญูรัตน์, 2545) เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงจึงต้องมีการแลกเปลี่ยนความรู้ และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถสร้างความรู้ใหม่ที่ประยุกต์ใช้ในชีวิิตประจำวันอย่างมีความสุขได้ จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 24 ระบุไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดย

คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บูรณาการเข้าด้วยกันแล้วกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ครอบคลุมทั้ง 5 สาระ และได้กำหนดจุดมุ่งหมาย การเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร มีความสามารถในการอ่าน การเขียน แสวงหาความรู้และการใช้ภาษา

ในการสร้างสรรค์งานอาชีพ การเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนถูก ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือของชีวิต ทั้งด้านการติดต่อสื่อสาร เครื่องมือในการแสวงหาความรู้และบันเทิง ครุจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะความสามารถด้านการอ่าน การคิด และการเขียน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้จะต้องส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ โดยจะต้องฝึกทักษะกระบวนการคิดฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง สามารถประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาได้ ตลอดจนจนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจุดเน้นที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน คือ เน้นทักษะการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง มีความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็นระบบ รักการอ่าน และสามารถนำทักษะภาษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความคิดสร้างสรรค์ จึงเป็นทักษะ/กระบวนการหนึ่งที่นักเรียนควรจะเรียนรู้ฝึกฝน และพัฒนาให้เกิดขึ้นในการฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้นักเรียนมีแนวทางการคิดที่หลากหลาย มีกระบวนการคิดจินตนาการในการประยุกต์ ที่จะนำไปสู่การคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่ที่คนส่วนใหญ่คาดคิดไม่ถึงหรือมองข้าม ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยกระตือรือร้น ไม่ย่อท้อ อยากรู้ อยากเห็น อยากค้นคว้าและทดลองสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ การสอนความคิดสร้างสรรค์และการฝึกฝนให้เด็กสามารถคิดอย่างสร้างสรรค์ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นคุณภาพในตัวของเด็กให้มั่นใจในตนเอง และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (สุวิทย์ มูลคำ, 2547) ซึ่งความคิดสร้างสรรค์สามารถฝึกฝนพัฒนาให้สูงขึ้นได้โดยอาศัยวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การฝึกฝนการคิดอยู่เสมอ ฝึกจินตนาการ การสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การระดมพลังสมอง การสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองอิสระและปลอดภัย

การเอื้ออำนวย วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องเล่น เกม การทัศนศึกษา การใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งบุคคล สถานที่ เป็นต้น (อารี พันธุ์มณี, 2543)

การคิดและการสอนคิดจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้คุณภาพสูงแต่การสอนกระบวนการคิดหรือการสอนให้นักเรียนคิดเป็นยังเป็นเรื่องที่ยังเป็นปัญหาอยู่มาก เพราะการคิดมีลักษณะเป็นกระบวนการ ซึ่งปกติแล้วทุกคนมีความคิดอยู่ในตัวไม่มากนักน้อย ความสามารถในการคิดเป็นสิ่งที่ฝึกหัดได้และสามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยเฉพาะในวัยเด็กในวัยเรียน มีลักษณะความคิด ที่มีแบบแผน ซึ่งสามารถพัฒนาได้มากกว่าผู้ใหญ่ สำหรับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในประเทศไทยนั้น มีการประยุกต์กระบวนการเรียนรู้เนื้อหาวิชา รวมทั้งบทบาทของครูผู้สอน จากการเป็นผู้บอกหรือออกคำสั่งมาเป็นผู้คอยกระตุ้น ชี้แนะ และหาทางให้เด็กแสดงออกตามระดับอายุและแสดงความสามารถ การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงไม่จำกัดอยู่เฉพาะการอ่าน การเขียน การฟัง การพูด เท่านั้น หากแต่ถือว่าต้องส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาการทางด้านความคิดได้หลากหลายรูปแบบ ต้องสอนให้เด็กได้ใช้ความคิดในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ การวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคต เพื่อให้อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ต้องให้ผู้เรียนได้บรรลุตามหลักสูตรที่กำหนดดังกล่าว จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนบ้านโนนม่วง อำเภอมือ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลในระดับชั้นประถมศึกษา จากการสังเกตและสัมภาษณ์ครู และนักเรียน และศึกษาข้อมูลจากฝ่ายวิชาการ พบว่านักเรียนมีปัญหาในเรื่องการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยทั้งในด้านการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการใช้ทักษะทางด้านภาษา ได้แก่ ทักษะการพูด และการเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ยังอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพอใจ กล่าวคือ นักเรียนไม่สามารถใช้ทักษะการพูดและ

การเขียนอย่างสร้างสรรค์ได้ ทั้งนี้เนื่องจากขาดการคิดจากจิตใจ จากจินตนาการความรู้สึกที่เป็นอิสระที่จะนำไปสู่ทักษะดังกล่าวได้ และอาจส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาก็พบว่า 1) ด้านผู้เรียน นักเรียนขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ขาดสิ่งเร้าที่เป็นตัวกระตุ้นและส่งเสริมที่ทำให้เกิดความคิดแปลกใหม่ที่เชื่อมโยงไปสู่ทักษะการพูดและการเขียนได้ การกล่าวการวิพากษ์วิจารณ์ ไม่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง และต้องการเรียนเพื่อที่จะสอบผ่านตามเนื้อหาที่ครูสอนและออกข้อสอบ เป็นเหตุให้ไม่กล้าคิดแปลกไปจากสิ่งที่ครูสอนในชั้นเรียน 2) ด้านครูผู้สอน พบว่าการจัดการเรียนการสอนยังเน้นเนื้อหาสาระที่กำหนดในหลักสูตร ขาดการส่งเสริมทักษะทางภาษาที่จำเป็น การจัดกิจกรรมยังไม่เอื้อต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจและต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนไม่สนใจร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน จึงมีองค์ความรู้ไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ จากการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพยายามศึกษาค้นคว้าหาแนวทางที่จะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา โดยเฉพาะรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อผู้เรียนจากการศึกษาหลักการและแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5 Es) เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงซึ่งประกอบด้วย การคิด มีวิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังเป็นรูปแบบที่สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเสนอแนะให้นำไปใช้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสืบเสาะหาความรู้ 5Es เป็นรูปแบบการสอนที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและ

เชื่อมโยงความรู้เองจนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายมาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมให้กับผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ หรือ 5Es ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Inquiry Cycle หรือวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ นั้น เป็นรูปแบบที่สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนำเสนอแนะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนเอง โดยครูเป็นผู้กระตุ้น อำนวยความสะดวก ชักถาม และจัดสถานการณ์ให้เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและเชื่อมโยงความรู้เองจนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เก็บไว้ในหน่วยความจำระยะยาว น่าจะสามารถพัฒนาทักษะการคิดของเด็กได้ ซึ่งเป็นวิธีการสืบเสาะหาความรู้ได้ยึดตามแนวทางของ นักการศึกษา กลุ่ม BSCS (Biological Science Curriculum Study) ได้เสนอขั้นตอนในการเรียนการสอนเป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) และขั้นประเมิน (Evaluation) ซึ่งการจัดกิจกรรมหากดำเนินการครบวงจรเป็นประจำจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เนื่องจากขั้นขยายความรู้เป็นขั้นตอนที่สำคัญ จะช่วยทำให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้ที่เพิ่งค้นพบนั้นไปสู่อุปกรณ์ใหม่ที่ยังสงสัยหรือน่าสงสัย นำไปสู่การสำรวจและค้นหา เสาะหาความรู้ต่อไปไม่หยุดยั้ง ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดให้ลึกซึ้งหรือกว้างไกลมากขึ้นกว่าเดิม จะช่วยทำให้สามารถพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงซึ่งประกอบด้วย การคิดมีวิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจและการแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น นักเรียนจะเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนมากขึ้น (สมบัติ กาญจนารักษ์พงศ์ และคณะ, 2549)

จากการศึกษาค้นคว้ารายงานการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสืบเสาะหาความรู้ 5Es ของหลายท่าน อาทิ สมบัติ กาญจนารักษ์พงศ์

และคณะ (2549) สมจินต์ ศรีเมือง (2549) และ อรัญญา สกิตไพบูลย์ (2550) ปรากฏว่าผลการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น แสดงผลงาน เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นและเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

จากหลักการและเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) มาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยหนังสือเรียน ภาษาพาที เรื่อง ปริศนาโพธิ์สามต้น และหนังสือเรียนวรรณคดีลำนำ เรื่อง เหตุการณ์ในบ้านสวน เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ซึ่งเนื้อหาในเรื่องปริศนาโพธิ์สามต้น และเรื่อง เหตุการณ์ในบ้านสวน เป็นเรื่องที่มีประโยชน์และสำคัญที่นักเรียนต้องเรียนรู้ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ผู้เรียนต้องสืบค้นหาความรู้จากสิ่งที่ตนปริศนาจากเนื้อเรื่อง และเหตุการณ์ต่าง ๆ มีการอภิปราย อธิบายในสิ่งที่ค้นพบ ตลอดจน การเขียนแสดงความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และให้ข้อคิด จนสามารถนำไปใช้หาแนวทางแก้ปัญหา และตัดสินใจ เนื่องจากในชีวิตจริงจะต้องเผชิญความไม่แน่นอนหลายอย่าง และเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้จักคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ตลอดจนการสร้างองค์ความรู้และศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้โดยไม่หยุดยั้งในอนาคตต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ให้จำนวนนักเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

2. เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ให้จำนวนนักเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านผู้เรียน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนม่วง ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 26 คน

2. ด้านเนื้อหา เป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุติภาษาเพื่อชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยหนังสือเรียนภาษาพาที เรื่อง ปริศนาโพธิ์สามต้น และหนังสือเรียนวรรณคดีลำนำ เรื่อง เหตุการณ์ในบ้านสวน จำนวน 13 แผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es หรือ Inquiry Cycle) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของนักการศึกษาจากกลุ่ม BSCS (Biological Science Curriculum Study) มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ประกอบด้วย กระบวนการสอน 5 ขั้นตอน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2546)

3. ด้านสถานที่ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยที่โรงเรียนบ้านโนนม่วง ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

4. ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ ใช้เวลาในการทดลอง ดังนี้

1) ดำเนินการสอน	21	ชั่วโมง
2) ทดสอบหลังเรียน	2	ชั่วโมง
รวม	23	ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนค้นหาองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยผ่าน

กระบวนการคิด ตามแนวทางของนักการศึกษาจากกลุ่ม BSCS (Biological Science Curriculum Study) ที่ประกอบด้วยขั้นตอนในการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นสำรวจและค้นคว้า (Exploration) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) และขั้นประเมิน (Evaluation)

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หมายถึง คะแนนของนักเรียน ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุดภาษา เพื่อชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยหนังสือเรียน ภาษาพาทีเรื่อง ปริศนาโพธิ์สามต้นและหนังสือเรียนวรรณคดีลำนำ เรื่องเหตุการณ์ในบ้านสวน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตาม แนวคิดของ Bloom ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านความรู้ความจำด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ ด้านการวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ

3. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา (Creative Thinking in Language) หมายถึง ความสามารถในการคิดของนักเรียนที่มีการเชื่อมโยงมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ทำให้เกิดความคิดหลากหลาย และแปลกใหม่ และมีความยืดหยุ่น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ประกอบด้วยความคิด 3 ลักษณะ คือ ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม

- ความคิดคล่องตัว หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว และมีความคิดตอบ ในปริมาณที่มากในเวลาจำกัด

- ความคิดยืดหยุ่น หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดหาคำตอบได้หลายประเภทและหลายทิศทางที่เป็นไปได้ตามเงื่อนไขของคำตอบ

- ความคิดริเริ่ม หมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่แตกต่างจากความคิดธรรมดา เช่น การนำเอาความรู้เดิมมาดัดแปลง และประยุกต์ให้เกิดขึ้นในสิ่งใหม่ เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนม่วง ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สำนักเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 26 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)

ตัวแปรตาม ได้แก่

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

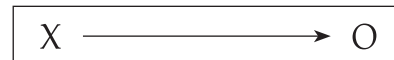
2) ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ประกอบด้วย

(1) ความคิดคล่องตัว

(2) ความคิดยืดหยุ่น

(3) ความคิดริเริ่ม

3. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกวิธีดำเนินการวิจัยแบบไม่เข้าขั้นทดลอง (Pre-Experimental Design) โดยศึกษากลุ่มทดลองกลุ่มเดียววัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาหลังเรียนครั้งเดียว (One - Shot Case Study) (ล้วน และอังคณา สายยศ, 2538)

โดย X คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5 Es)

O คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และ ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา 3 ด้าน ได้แก่ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดคล่อง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยหนังสือเรียนภาษาพาที เรื่อง ปริศนาโพธิ์สามต้น และหนังสือเรียนวรรณคดีลำนำ เรื่อง เหตุการณ์ในบ้านสวน

จำนวน 13 แผนการจัดการเรียนรู้ เวลา 21 ชั่วโมง ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) 2) ขั้นสำรวจและค้นคว้า (Exploration) 3) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) 4) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) และ 5) ขั้นประเมิน (Evaluation)

2) แบบบันทึกผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบฟอร์มการบันทึกที่สร้างขึ้นสำหรับผู้วิจัยบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งที่เป็นส่วนดีและสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขเมื่อสิ้นสุดการสอน

3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปริศนาโพธิ์สามต้น และเรื่อง เหตุการณ์ในบ้านสวน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ค่าเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.85

4) แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา เป็นข้อสอบอัตนัยจำนวน 1 ฉบับ โดยผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของพูนผล ชาญวิรัตน์ (2545) เพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์ 3 ด้าน คือ ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยแบบทดสอบ 3 ชุด ดังนี้ (1) การเขียนคำ (2) ประโยชน์ของสิ่งของ และ (3) ผลที่จะเกิดตามมาจากความได้ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ดังนี้

ชุดที่ 1 การเขียนคำ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94

ชุดที่ 2 ประโยชน์ของสิ่งของ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90

ชุดที่ 3 ผลที่จะเกิดตามมาจากความได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระ

การเรียนรู้ภาษาไทย ด้านความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ใช้ค่าเฉลี่ย (EMBED Equation.3) หาค่าคะแนนร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์

2) ใช้ค่าร้อยละสำหรับการเทียบกับจำนวนนักเรียนทั้งหมดและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนความคิดสร้างสรรค์กับคะแนนเต็ม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ให้จำนวนนักเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ซึ่งกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ปีการศึกษา 2551 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 26 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน และได้ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปริศนาโพธิ์สามต้น และเรื่อง เหตุการณ์ในบ้านสวน จำนวน 30 ข้อ และทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ซึ่งมีแบบทดสอบจำนวน 3 ชุด คือ ชุดการเขียนคำ ชุดประโยชน์ของสิ่งของ และชุดผลที่จะเกิดตามมาจากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า นักเรียนที่เรียนเรื่องปริศนาโพธิ์สามต้นและเรื่องเหตุการณ์ในบ้านสวน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์เป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และนักเรียนทั้งหมด 26 คน กำหนดจำนวนนักเรียน

ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ เป้าหมายจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 76.92 ของนักเรียนทั้งหมด แสดงว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เป็นกิจกรรมเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบหนึ่ง ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบและหลากหลาย ทั้งการสังเกต การสำรวจ ตรวจสอบ ค้นคว้าหาความรู้ การอธิบายการสรุปความ และประมวลความรู้ที่ได้นำเสนอหน้าชั้นเรียน เกิดการเชื่อมโยงความรู้เดิม สามารถขยายความรู้ความเข้าใจกว้างมากขึ้นจากเนื้อหาที่เรียน โดยใช้ทักษะด้านต่าง ๆ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว โดยนักเรียนสามารถสร้างความรู้และทักษะเพียงพอที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ในการเรียน เสริมสร้างประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียน และได้เรียนรู้กันเป็นกลุ่ม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนผู้เรียนสามารถประเมินความรู้ที่ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ที่เน้นให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ทำให้นักเรียนได้สนุกสนาน มีความสุขกับการเรียน กระตือรือร้นและสนใจเรียนมากขึ้น ได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม กล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าตัดสินใจ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จากการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ เบญจมาศ เกตุแก้ว (2548) เทียมใจ เทศไทย (2549) สมจินต์ ศรีเมือง (2549) สมบัติ กาญจนารักพงศ์ และคณะ (2549) และ มลิสสา สดสุขชาติ (2550) ซึ่งพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์เป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กำหนด เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนที่หลากหลาย ได้ฝึกกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และนักเรียนมีการพัฒนาทางด้านทักษะต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนเกิด

ความเข้าใจ เพราะนักเรียนเป็นผู้สังเกตค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง

2. ด้านความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ผลการวิจัยพบว่า จำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 73.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณานักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ คือ ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป และเมื่อพิจารณานักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ คือ ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป ทั้งนี้การสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างประสบการณ์ที่มีความหมายด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ก่อให้เกิดทักษะการคิด การสังเกต การค้นคว้า เป็นการเรียนรู้ด้วยการกระทำ ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงที่แท้จริง และขั้นที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ คือ ขั้นสำรวจและค้นหา และขั้นขยายความรู้ ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นขั้นที่นักเรียนจะได้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยนักเรียนได้ฝึกคิดและเขียนคำที่ได้จากคำศัพท์ในเรื่องเรื่องว่านักเรียนจะอะไรภายในเวลาที่กำหนด เช่น คำว่า “ต้นไม้” อาจนึกถึง การรดน้ำ การเจริญเติบโต ใบไม้ ผลไม้ ดอกไม้ ความร่มรื่น เป็นต้น แล้วนำผลงานที่ได้เสนอต่อหน้าชั้นเรียน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดที่หลากหลาย และมีแนวคิดที่แปลกใหม่ ซึ่งการสำรวจและค้นหาคำตอบที่เป็นประเด็นปัญหาจากชั้นสร้างความสนใจ โดยกิจกรรมในขั้นนี้นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะได้เตรียมการวางแผน ออกแบบการสืบเสาะหาความรู้จากเนื้อเรื่อง และเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปหาคำตอบด้วยตนเอง ได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่มและได้ใช้ทักษะต่างๆ ในการเรียนรู้ สืบค้นหาข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ เกิดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และในขั้นขยายความรู้เป็นการนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือข้อสรุปที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น และการกำหนดเวลาในการเขียน

จะช่วยให้ผู้เรียนตื่นเต้นและกระตือรือร้นในการคิดและเขียน เพื่อแข่งกับเวลาที่กำหนดให้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียน เป็นการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ผ่อนคลายไม่ตึงเครียด ซึ่งสอดคล้องกับโรเจอร์ (Rojers, n.d. อ้างถึงในจินดา กิจพูนวงศ์, 2537) ได้กล่าวไว้ว่าความคิดสร้างสรรค์สามารถเกิดขึ้นได้ในการจัดการเรียนการสอนที่มีบรรยากาศผ่อนคลายทุกคนสามารถทำงานได้ด้วยความสะดวกสบาย และมีภาวะเสรีในการแสดงออก เช่น การพูด การแสดงออก หรือการทำในสิ่งที่มีลักษณะแปลกใหม่ จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ผู้เรียนสามารถคิดและเขียนคำศัพท์ได้มากขึ้น เมื่อได้ฝึกคิดและเขียนบ่อยๆ โดยการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดจินตนาการและรู้จักใช้เหตุผลควบคู่กับการคิด ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนมีประสบการณ์การคิดสร้างสรรค์ และมีความชำนาญในการคิดมากขึ้น ซึ่งนักเรียนได้รู้จักจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาในงานของตนเอง และสามารถนำมาปรับปรุงพัฒนางานของตนเองให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับบันลือ พฤกษ์วัน (2536) ได้กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ครูต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง และให้อิสระนักเรียนในการทำงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนได้กำลังใจจากครูผู้สอนที่ให้ความสำคัญ กับความคิด และผลงานของนักเรียนทุกคน รวมทั้งให้แรงเสริมด้วยวิธีการต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดอย่างหลากหลายและมีการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน จนทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการเขียน และมีความกล้าแสดงออก ในการแสดงความคิดเห็น และการเขียน ซึ่งเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในตัวผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทอร์แรนซ์ (Torrance, n.d. อ้างถึงใน ชาตียาขนะข้าง, 2551) ซึ่งได้กล่าวถึงการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า การที่แสดงและเน้นให้เด็กเห็น ความคิดของเด็กนั้นมีคุณค่าและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ จะทำให้เด็กเกิดความภูมิใจ และมีกำลังใจที่จะคิดสร้างสรรค์ต่อไปนอกจากนั้นยังสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วยให้

ผู้เรียนเกิดสมรรถนะความสามารถในการคิด คือ คิดอย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

จากการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สวลี ปัญญา (2548) ชุตินา วงษ์พระลับ (2549) ปาริสา ผ่องพันธุ์งาม (2550) และพรณทิพย์ ผุยมณตรี (2551) ที่ได้ศึกษาการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในรูปแบบการเรียนการสอน ที่ให้ผู้เรียนได้คิดค้น วางแผนและลงมือปฏิบัติ และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีคุณภาพ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) นั้นมีผลทำให้นักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้นไม่เบื่อหน่ายการเรียน มีความคิดริเริ่มแปลกใหม่ สนุกสนานกับการเรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และทำให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนั้นครูควรมีการวางแผน หรือเตรียมอุปกรณ์ สื่อการเรียนต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมและบริหารเวลาให้มีความยืดหยุ่น และเหมาะสมกับกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนให้มากที่สุด

2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ สิ่งสำคัญคือสื่อและอุปกรณ์ ประกอบการสอนที่ครูจะต้องเตรียมให้พร้อมและมีความน่าสนใจ จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าสื่อการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้ง่ายขึ้นจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยต้องเน้นความหลากหลายของสื่อและอุปกรณ์ ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ปริศนาโพธิ์สามต้น และเรื่อง เหตุการณ์ในบ้านสวน ครูสามารถนำสื่อต่างๆ มาใช้ เช่น ครูจัดกิจกรรมให้มีความน่าสนใจ ทำทายความรู้ความสามารถ ทำให้นักเรียนมีความสุข สนุกสนานในการร่วมกิจกรรม

3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ในชั้นเรียนปกติที่ต้องการเน้น พัฒนาด้านความคิด
สร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนนั้น ผู้สอนควรมีการ
ปรับรูปแบบของกิจกรรมให้มีความเหมาะสม สร้างความ
สมดุลของเนื้อหาวิชากับความคิดสร้างสรรค์ ไม่เน้น
ด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป นอกจากนี้การดำเนิน
กิจกรรมยังต้องมีความยืดหยุ่น ไม่เข้มงวดมากเกินไป
สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความเป็นกันเอง ไม่ต้อง
เครียด และให้เวลากับนักเรียนได้คิด และทำกิจกรรม
ต่าง ๆ อย่างอิสระและเต็มความสามารถ

4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียน ผู้สอนควร
เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิด โดยส่งเสริม
ให้นักเรียนมีความกล้าและมีความมั่นใจที่จะเสนอ
ความคิดที่เป็นสิ่งแปลกและต่างจากคนอื่น เช่น การคิด
คำที่แตกต่างจากครูหรือเพื่อน แต่ยังคงได้ความหมาย
ส่งเสริมให้แรงกระตุ้น ชมเชยนักเรียนที่สามารถตอบ
คำถาม หรือแก้ปัญหาจากความคิดของตนเอง โดยฝึก
ให้นักเรียนได้เรียนและคุ้นเคยกับคำถามที่หลากหลาย
หรือสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเหตุการณ์ปัจจุบัน
หรือสิ่งที่น่าสนใจมาให้นักเรียนได้ฝึกคิด ซึ่งการดำเนินการ
จะมีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมอย่าง
ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการทำการวิจัยในลักษณะนี้กับ
เนื้อหาอื่น ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หรือ
ในกลุ่มสาระอื่น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

2) ควรศึกษารูปแบบวิธีการสอนแบบอื่น ๆ
ที่ส่งเสริมหรือพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ทางภาษา
เช่น การสอนแบบซินเนติกส์ เป็นต้น

3) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ที่เน้นพัฒนา
ความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ที่เน้นทักษะในหลาย ๆ ด้าน เช่น การฟัง พูด อ่านคิด
และเขียน โดยเฉพาะในด้านความคิดยืดหยุ่น และ
ความคิดริเริ่ม

4) ควรมีการศึกษาระยะเวลาในการจัด
กิจกรรมเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ กับการพัฒนา
ทักษะทางด้านภาษา เช่น การคิด การพูด การเขียน
เพื่อให้ผู้เรียนมีความสมดุลทั้งด้านความรู้ และทักษะ
ต่าง ๆ ที่จำเป็น

5) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิด
สร้างสรรค์กับนักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน
เพื่อสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **กรอบแนวคิดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- จินดา กิจพูนวงศ์. (2537). **ผลการฝึกความคิดนอกขนานที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 3**. ปรินซ์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชาติชาย หนองบัว. (2551). **การพัฒนาแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากสื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน**. สารนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชุตินา วงษ์พระลับ. (2549). **ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มอดินแดง) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
แบบสหวิทยาการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เทียมใจ เทศไทย. (2549). การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บันลือ พฤษะวัน. (2536). การนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เบญจมาศ เกตุแก้ว. (2548). การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปาริสา ผ่องพันธุ์งาม. (2550). ผลการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Cycle) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรรณทิพย์ ผุยมณตรี. (2551). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดอนแถมที่เรียนโดยใช้การสอนบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion). วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พูนผล ชาญวิรัตน์. (2540). การสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มลิสสา สดสุขชาติ. (2550). การพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์วิชาภาษาไทยโดยใช้วิธีสอน 5E ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกุมภวาปี สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ล้วน และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์ หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สมจินต์ ศรีเมือง. (2549). ผลการสอนแบบสืบสวนสอบสวนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และ การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมบัติ กาญจนารักพงศ์ และคณะ. (2549). เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 5E ที่เน้นพัฒนาทักษะการคิด ขั้นสูง: กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: อารักษ์.
- สมบัติ ตัญธัยรัตน์. (2545). สอนให้คิด คิดแล้วเขียน เขียนจากความคิด. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สวลี ปัญญา. (2548). ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผ่านการเรียน เรื่องทศนิยม โดยใช้ เรื่องราวและแผนภาพ: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองนกเขียน จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์การสอนคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อรรณู สติโตบุญ. (2550). การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลการเรียนรู้ในรายวิชาเคมี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อารี พันธุ์มณี. (2543). ความคิดสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ 1412.